

føres hr. postmester Egede-Nissen, og jeg vil foreslaa, at man samler sig om at stryke det sidste av de navn, som staar paa den trykte liste.

Valget hadde det utfald, at til medlemmer av valgkomiteen valgtes:

1. W. Konow	med 118 stemmer.
2. Knudsen	» 118 —
3. Strengenhagen	» 118 —
4. Liestøl	» 118 —
5. Langeland	» 118 —
6. Bratlie	» 118 —
7. Hoff	» 118 —
8. Nalum	» 118 —
9. Lindvig	» 118 —
10. Andersen Grimso	» 118 —
11. Hagerup Bull	» 117 —
12. Halvorsen	» 117 —
13. Suhrke	» 117 —
14. Foss	» 117 —
15. Thallaug	» 117 —
16. Aavatsmark	» 117 —
17. Lima	» 117 —
18. Lothe	» 117 —
19. Oddmund Vik	» 116 —
20. Hans Hansen	» 116 —
21. Tandberg	» 116 —
22. Rinde	» 115 —
23. Blakstad	» 115 —
24. Alfred Eriksen	» 115 —
25. Jahren	» 115 —
26. Svendsbøe	» 113 —
27. Holsen	» 113 —
28. E. Enge	» 112 —
29. Bernhard Hanssen	» 103 —

Ordenen mellom de representanter, som hadde like mange stemmer, avgjordes ved lodtrækning.

Næst de valgte hadde Egede-Nissen 15, Landheim 5, Krag-Torp 4, Aarnes 3, Næss, Tveiten, Foshaug og Buen hver 2 samt N. Hestnes, Prydz, Aaen, Skaar, H. Hanssen, Mjelde, Eftestøl, Omholt, Grevi, Gjedrem, Lindstøl, Guldal, Frisak, Inderberg, Lappen, Trædal, Fürst, Sæbø, Strøm, Kielland og Hagerup hver 1 stemme.

Præsidenten: Der er opslaat meddelelse paa tavlen om, at Stortingets aapning vil finde sted imorgen middag kl. 1 ved Hans Majestæt Kongen. Jeg tillater mig at anmode representanterne om at indta sine pladser et kvarter før den til aapningen fastsatte tid.

Møtet hævet kl. 1,25.

Møte den 12te januar kl. 1 form.

Præsident: Bratlie.

Mottat av den dertil opnævnte deputation indfandt Hans Majestæt Kongen sig kl. 1 i Stortinget, ledsaget av regjeringens medlemmer, Høiesteret og flere autoriteter. Hans Majestæt Kongen oplæste følgende trontale:

Hr. præsident, mine herrer representanter.

Idet jeg hilser folkets representanter velkommen til deres ansvarsfulde gjerning, ønsker jeg, at det maa lykkes Stortinget at løse de mange opgaver, som foreligger, til fædrelandets gavn.

Rikets forhold til fremmede magter er tilfredsstillende.

Den av domstolen i voldgiftssaken mellom Norge og Sverige om renbeite nedsatte undersøkelseskommission har i løpet av 1911 avsluttet sine befaringer av visse svenske sogne.

Den almindelige voldgiftstraktat mellom Norge og Brasilien, som blev undertegnet 13de juli 1909, er ratificert.

Spørsmålet om istandbringelse av en international ordning av forholdene paa Spitsbergen har været under fortsat overveielse, og delegerte fra Norge, Rusland og Sverige vil i de nærmeste dage atter træde sammen i Kristiania.

Den i Paris den 3dje december 1903 avsluttede internationale sundhetskongvention er under 6te mai 1911 blit tiltraadt av Norge.

En i 1910 avsluttet handels- og sjøfarts-traktat med Belgien er traadt i kraft den 5te oktober 1911.

Med Japan er der i aarets løp blit avsluttet en handels- og sjøfartstraktat samt i forbindelse dermed en speciel gjensidig toldkongvention. Begge avtaler traadte i kraft den 17de juli 1911.

En traadløs telegrafforbindelse er aapnet mellom Norge og Spitsbergen i december 1911.

Det forløpne aar har for landets næringsveier med undtagelse av jordbruket været særdeles gunstig.

Utbyttet av jordbruket har, omend forskjellig i de forskjellige landsdele, i det hele tat været mindre godt. Skogdriften har hat et godt aar. Fiskerierne har git god, tildels rik avkastning, og avsætningsforholdene har gjennemgaaende været tilfredsstillende. Hvalfangsten har bragt et overordentlig rikt ut-

bytte. Opgangen i skibsfarten har vedværet, og utsigterne for denne bedrift er for tiden gunstige. Efter bilæggelsen av de omfattende arbeidskonflikter, som indtraadte i sidste vaar og sommer, har der hersket gunstige arbeidsforhold med jevn beskæftigelse for industrien. Handelsrørelsen og omsætningen har været betydelig.

Det nu avlagte regnskap for forrige budgettermin har som følge av stigning i de ordinære statsindtægter vist et betydelig overskud.

De nye skattelove og det med samme indførte selvangivelsessystem vil træde i virksomhet i kommende budgettermin.

Budgettet for næste termin er opgjort uten forslag om nye skatter. Der har imidlertid ogsaa denne gang maattet anvendes stor forsigtighet ved utgiftsforslagets avfattelse, og man har herunder maattet gi avkald paa at opføre forskjellige bevilgningsbeløp, som det under andre omstændigheter hadde været meget ønskelig at medta.

Derimot har man fundet at burde foreslaa bevilget til særlige formaal betydelige beløp av den forhaandenværende rikelige disponible kontantbeholdning.

Da jeg finder det uforsvarlig længere at utsætte med at gi vort sjøvern et utstyr, som kan sætte det istand til i tilfælde paa nogenlunde virksom maate at verge vor nøytralitet, har jeg anset det nødvendig i dette øiemed at foreslaa bevilget forholdsvist betydelige beløp, som det vil være av særlig vigtighet snarest mulig at kunne bringe til anvendelse.

Til opførelse av tuberkulosesanatorier vil bli foreslaat anvendt et større beløp.

Der er nedsat en kommission til utredning av spørsmålet om nyttiggjørelse av statens vandkraft og en kommission til utredning av forskjellige spørsmaal vedkommende toldvæsenets administration.

Likesaa er der nedsat flere komiteer, bl. a. til behandling av spørsmålet om en nærmere tilknytning mellem folkeskolen og middelskolen, og til behandling av spørsmålet om adgang for landsungdom til at ta artium uten middelskoleeksamen.

Til fremme av samfærdselen mellem de forskjellige landsdele er betydelige utvidelser av telefonlinjerne foreslaat, og der vil bli fremlagt forslag til fremme av enkelte av de gjenstaaende store hovedtelefonforbindelser.

Likeledes er ogsaa iaar større beløp opført til fuldstændiggjørelse av jernbanernes driftsmateriel.

Forslag om statsbidrag til en norsk dampskibslinje mellem Norge og Amerikas Forenede Stater vil bli Stortinget forelagt.

Av nye lovforslag, som vil bli fremsat, kan nævnes: Om forandring i folkeskolelovene, om arbeidstvister, om forandring i straffeproseslovene samt i sportelloven, om barn, hvis forældre ikke har indgaat egteskap med hinanden, om bergverksdriften, om forandringer i loven om skreifiskerierne, om landbrukshøiskolen, om vogtepligt og gjerdehold, om forandringer i jagtloven, om forandringer i loven om elektriske anlæg.

Der vil bli fremsat nye forslag til regler for ordning av ungdomsskolerne.

Der er paa budgettet opført bevilgning til ordning av smaabrukerundervisningen. Behandlingen av de øvrige spørsmaal, som den departementale jordkomites hovedindstilling har omhandlet, fortsættes og kan for de væsentlige punkters vedkommende ventes avsluttet i løpet av aaret.

Den nedsatte blandede kommission til behandling av alkoholspørsmålet og den kongelige kommission til undersøkelse av spørsmålene om malrikulbeskatning og skat av værdistigning fortsætter sit arbeide.

Den avsluttende forberedelse av invaliditets- og alderdomsforsikringsaken er ikke tilendebragt, idet indstilling alene foreligger fra den ene av vedkommende komites fraktioner.

Idet jeg beder Gud velsigne Stortingets gjerning, erklærer jeg herved Norges 61de ordentlige Stortings forhandling aapnet.

Git paa Kristiania slot 10de januar 1912.

Haakon.

K o n o w.

H e s s e l b e r g.

Efterat en beretning om rikets tilstand og bestyrelse, siden forrige beretning blev avgit, var oplæst av statsraad Berge, mottok **Præsidenten** paa Stortingets vegne forannævnte dokumenter og ytret:

Betydningsfulde opgaver vil foreligge for dette Storting til fremme av landets utvikling og vern om dets fred. For løsningen av disse opgaver kræves der av Stortinget et energisk og fædrelandssindet arbeide. Vi gaar til arbeidet med haab og forvisning om, at det maa bli til landets gavn. Med dette

haab samles vi i ønsket: Gud bevare Kongen og fædrelandet!

I dette ønske istemte Stortingets øvrige medlemmer.

Hans Majestæt Kongen med følge forlot derefter Stortinget, ledsaget av den deputation, der hadde fungert ved mottagelsen.

Præsidenten: Jeg foreslaar, at trontalen og beretningen om rikets tilstand og bestyrelse utlægges for at foretages i et senere møte.

V o t e r i n g :

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: Jeg vil gjøre opmerksom paa, at der vil bli slaat op stortingsmøte til imorgen eftermiddag til behandling av budgetkomiteens indstilling om fordeling av budgettet. Formiddagen imorgen vil være til raadighet for komiteerne, forat de kan organisere sig.

Møtet hævet kl. 1,30.

Møte den 13de januar kl. 5¹/₂ efterm.

Præsident: Bratlie.

D a g s o r d e n :

1. Indstilling fra budgetkomiteen om fordeling til komiteerne av statsbudgetfor- slagets enkelte titler m. v.
2. Referat.

Præsidenten: Jeg har at meddele, at repræsentanterne Foshaug og J. Hestnes har indtat sine pladser i forsamlingen.

Statsraad Qvigstad overbragte 27 kongelige propositioner.

Præsidenten: Av de overbragte kongelige propositioner finder jeg straks at burde referere en, der staar i forbindelse med den paa dagsordenen opførte sak, nemlig kongelig proposition om statskassens og forskjellige fonds indtægter og utgifter for budget- terminen 1ste juli 1912—30te juni 1913. Denne sak foreslaar jeg behandlet straks i forbindelse med den foreliggende indstilling.

V o t e r i n g :

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: Til behandling foreligger:

Indstilling fra budgetkomiteen om fordeling til komiteerne av statsbudgetfor- slagets enkelte titler m. v.

Angaaende saken i sin almindelighet ut- talte

Rinde: I intimationen til denne indstil- ling staar der: «Den eneste forandring, som er foretat, er, at lønninger m. v. til stats- raadets medlemmer samt lønninger til embeds- mænd og betjenter ved regjeringens kontorer er overført til budgetkomiteen fra gage- og pensionskomiteen.» Dette er noget nyt, og jeg forstaar ikke, at der kan være tilstræk- kelig grund til denne forandring. Jeg vet vistnok, at der har været gjort forsøk dels paa ganske at ophæve gage- og pensions- komiteen og dels paa at frata den saker, som naturlig underligger den. Jeg antar, at alle lønninger og regulativer bør behandles av den samme komite, nemlig gage- og pensions- komiteen. Hvis indstillingen er saaledes at forestaa, at det kun gjælder det gamle, kan det være saa sin sak; da kan det være det samme, hvilken komite det oversendes til. Da kan jeg forstaa det. Hvis derfor post 2 er at forstaa saaledes, som der staar, at «Alle nye gage- og lønsregulativer og foran- dringer i ældre saadanne, som ved budgettets fordeling er tilstillet vedkommende fagkomite, blir at behandle av gage- og pensionskomi- teen» o. s. v., kan jeg være enig deri. Men blandt de saker, som foreslaaes fratat gage- og pensionskomiteen og overført til budget- komiteen, er nye lønninger og lønstillæg, 30 400 kroner, og den post mener jeg rette- lig hører hjemme under gagekomiteen. Hvis det imidlertid som sagt er meningen alene at overføre ældre lønninger til budgetkomiteen fra gage- og pensionskomiteen, da kan det ikke være saa meget at sige paa det, for det er poster, som allerede er avgjort av Stor- tinget, og da er det jo mere en posterings- sak. Under den forutsætning, jeg her har nævnt, og efter budgetkomiteens egen ind- stilling vil jeg ikke opta forslag. Men jeg vil hævde, at saa længe man har en gage- og pensionskomite, bør alle poster av dette slags samles under den, og det har man i de senere aar forsøkt at gjøre.

W. Konow (budgetkomiteens formand og ordfører): Grunden til, at man har fore- slaat disse poster overført fra gagekomiteen til budgetkomiteen, er ingenlunde, at man ønsker at frata gage- og pensionskomiteen noget. Tvertimot, man vil være meget for-